

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Lekcja 16 - Ikar

Ikar tragiczny bohater z mitologii greckiej fascynuje oboje dziennikarzy. Czy słuchacze wiedzą, kim był Ikar? Paula i Filip opowiedzą jego historię.

Kostium Ikara, który miał na sobie pewien chłopiec podsunął Pauli i Filipowi pomysł, by w słuchowisku przybliżyć grecki mit. Opowiada on o tym, jak latający młodzieniec Ikar spada na ziemię, bo zlekceważył ostrzeżenia swego ojca Dedala. Ikar nie mógł się oprzeć pokusie, by zbliżyć się do słońca. Aż w końcu stopiło ono wosk w jego skrzydłach.

„Nie leć za wysoko, ani za nisko“, ostrzegał Dedal swojego syna Ikara. **Tryb rozkazujący**, którym się tutaj zajmiemy może odpowiadać prośbie, żądaniu, ostrzeżeniu czy rozkazowi. Gdyby Ikar zrozumiał wskazówki ojca jako rozkaz, być może by nie spadł?

Manuskript der Folge 16

Deutsche Welle i Instytut Goethego prezentują:
Radio D – kurs niemieckiego dla początkujących. Autor – Herrad Meese.

Spikerka

Witam serdecznie na szesnastej lekcji kursu niemieckiego dla początkujących *Radio D*. W poprzedniej lekcji Paula i Filip nagrywali reportaż z karnawału. Ich uwagę zwróciła para mężczyzn, ojciec i syn, przebranych za Dedala i Ikara. Młody Berlińczyk, który przebrał się za Ikara, nie znał mitu o Dedalu i Ikarze. Posłuchajmy tego jeszcze raz:

Paula

Sag mal, kennst du die **Geschichte** von Ikarus?

Junge

Nö, is doch egal.
Hauptsache, ick kann fliegen.

Spikerka

Pora na dalszy ciąg reportażu. Teraz Paula i Filip uzwracają się do drugiego z mężczyzn, który nosi kostium Dedala.

Paula

Hallo, liebe Hörerinnen und Hörer.

Philipp

Willkommen...

Paula

... bei Radio D.

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Philipp
Radio D...

Paula
... die Reportage

Spikerka
Stuhając rozmowy z „Dedalem” proszę postarać się zrozumieć, skąd pochodzi przebrany za niego mężczyzna i co takiego łączy go z tą mityczną postacią?

Szene 1: Auf der Straße – Dädalus

Philipp
Und dann sind Sie wohl Dädalus?

Mann
Ja, ich bin der Vater vom Ikarus.

Paula
Dädalus und Ikarus, die Geschichte ist ja sehr traurig.

Mann
Ja, dat jibbet.
Dädalus war im Exil.
Und ich, also ich –
irgendwie bin ich ja auch im Exil.

Philipp
Woher kommen Sie denn?

Mann
Na, aus Kreta.

Spikerka
Czy wyłowili Państwo z tej rozmowy nazwę greckiej wyspy **Kreta**? Właśnie z tej wyspy pochodzi mężczyzna przebrany za Dedala.

Philipp
Woher kommen Sie denn?

Mann
Na, aus Kreta.

Spikerka
Dedal był niezwykle utalentowanym rzemieślnikiem i wynalazcą, który żył w Atenach, gdzie miał również utalentowanego ucznia, który wynalazł piłę. Zazdrosny Dedal rzucił go z dachu świątyni i zbiegł, w obawie przed karą, na wyspę Kretę, razem ze swym synem Ikarem. Żył zatem na wygnaniu EXIL, tak jak na swoistym wygnaniu żyje w

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!
DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Niemczech, pochodzący z Krety, mężczyzna przebrany za Dedala.

Mann

Dädalus war im Exil.
Und ich, also ich –
irgendwie bin ich ja auch im Exil.

Spikerka

Karnawał ma to do siebie, że w tym czasie nie należy niczego traktować nazbyt serio. Nie wiadomo zatem czy mężczyzna przebrany za Dedala rzeczywiście pochodzi z Krety, choć jest to możliwe, bo w Niemczech żyje wielu Greków. Nie należy także zbyt poważnie traktować jego słów, że żyje w Niemczech na wygnaniu. Zresztą on sam też mówi, że jest wygnańcem tylko „w pewien sposób” – **IRGENDWIE.**

Mann

Und ich, also ich –
irgendwie bin ich ja auch im Exil.

Spikerka

Pewnie mówiąc to, chciał nam dać do zrozumienia, że trochę tęskni za ojczyzną Grecją. Proszę zwrócić uwagę na jego akcent, typowy dla Kolonii. Kiedy Paula pyta go, czy wie, że historia Dedala i Ikarusa jest bardzo smutna, ów mężczyzna odpowiada w typowy dla Kolończyków sposób, co w jego ustach brzmi tak:

Paula

Dädalus und Ikarus, die Geschichte ist ja sehr traurig.

Mann

Ja, dat jibbet.

Spikerka

Dalszy ciąg historii O dedalu i Ikarze znamy wszyscy ze szkoły. Przypomnijmy jednak na wszelki wypadek, że na prośbę władcy Krety, króla Minosa, Dedal wybudował między innymi labirynt dla jego syna, pół człowieka, pół byka – Minotaura. Ponieważ Dedal znał wiele państwowych tajemnic, Minos nie chciał wypuścić go z Krety. Dedal postanowił zatem uciec. Skonstruował w tym celu skrzydła, na których wraz z Ikarzem mieli ulecieć do Aten.

Philipp

Radio D...

Paula

... das Hörspiel.

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Spikerka

W scence, którą teraz usłyszymy, proszę zwrócić uwagę na słowa: **wysoko** HOCH i **nisko** TIEF i na to, co, zdaniem Dedala, powinien zrobić Ikar:

Szene 2: Dädalus und Ikarus

Ikarus

Was machst du da?

Dädalus

Flügel, mein Sohn, Flügel.

Ikarus

Fliegen wir weg?

Dädalus

Ja, wir fliegen weg.

Ich fliege zuerst,
dann fliegst du.
Aber: pass auf!

Flieg nicht zu hoch.
Flieg nicht zu tief.
Hörst du?

Erzählerin

Und sie fliegen und fliegen,
und es ist wunderschön.
Ikarus ist glücklich und fliegt hoch, hoch –
... er fliegt zu hoch.

Dädalus

Ikarus, mein Sohn,
wo bist du?

liiiiiiiiiiiikarus!

Spikerka

Skrzydła, które skonstruował Dedal, były zrobione z piór sklejonych woskiem. Nie jest to trwały materiał i dlatego Dedal przestrzega Ikara, że podczas lotu musi bardzo uważać.

Dädalus

Aber: pass auf!

Spikerka

Dedal zaleca Ikarowi, żeby nie wzbijał się podczas lotu zbyt wysoko – HOCH.

Dädalus

Flieg nicht zu hoch.

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Dädalus

Flieg nicht zu tief.

Dädalus

Ich fliege zuerst, dann fliegst du.

Erzählerin

Und sie fliegen und fliegen,
und es ist wunderschön.

Erzählerin

Ikarus ist glücklich und fliegt hoch, hoch...
... Er fliegt zu hoch.

Dädalus

Ikarus, mein Sohn,
wo bist du?
Iiiiiiiiiiiikarus!

Paula

Und nun kommt – unser Professor.

Ayhan

Radio D...

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Spikerka

Ani też nie leciał za nisko – TIEF.

Spikerka

Najlepiej będzie, powiada Dedal, jeśli Ikar po prostu poleci za nim.

Spikerka

Łatwo można zrozumieć rady Dedala. Jeśli podczas lotu wzbiją się zbyt wysoko, słońce roztopi wosk, a jeśli opuszczą się za nisko, nad morskie fale, pióra nasiąkną wodą i nie zdołają nimi poruszać. Najpierw wszystko szło dobrze. Ikar stosował się do rad ojca Dedala i nie leciał ani za wysoko, ani za nisko.

Spikerka

Upojony lotem Ikar zaczął jednak wzbijać się coraz wyżej w przestworza. Wyżej i wyżej, za wysoko!

Spikerka

I wtedy stało się nieszczęście. Słońce roztopiło wosk, którym sklezione były skrzydła, i Ikar runął do morza, które na jego cześć nazwano Ikaryjskim.

Spikerka

Na nic zdały się rozpaczliwe okrzyki Dedala. Ikar zginął. Tyle o micie o Dedalu i Ikarze. Powróćmy do współczesności i do gramatyki, bo właśnie nadchodzi nasz profesor.

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Paula

... Gespräch über Sprache.

Profesor

To bardzo piękna ale i bardzo smutna historia. Na początku Dedal przestrzega Ikara, że musi bardzo uważać. Mówi mu - „uważaj”: „Pass auf!“.

Sprecher

Pass auf!

Spikerka

Następnie Dedal upomina Ikara – „Nie leć za nisko!“:
„Flieg nicht zu tief.“

Sprecher

Flieg nicht zu tief.

Profesor

W obu wypadkach Dedal użył trybu rozkazującego czasownika. W języku niemieckim czasownik w trybie rozkazującym znajduje się na pierwszym miejscu w zdaniu rozkazującym. Posłuchajmy najpierw zdania, w którym występuje czasownik latać, lecieć, fruwać - **FLIEGEN**.

Dädalus

Flieg nicht zu tief.

Spikerka

Może Ikar nie odebrał tego, co powiedział do niego Dedal jako rozkaz, tylko jako radę, zalecenie, dobre skądinąd, ale niekoniecznie go wiążące?

Profesor

Tego nie wiemy, ale poruszyła Pani bardzo ważną sprawę. Tryb rozkazujący wyraża rozkaz, wezwanie lub prośbę skierowaną do drugiej osoby. Jak nasza wypowiedź zostanie przez nią odebrana, to zależy od **sposobu**, w jaki ją wyrazimy. Jeśli, tak jak w tym przykładzie, powiemy ją spokojnie, w sposób neutralny, zostanie odebrana jako dobra rada.

Sprecher

Pass auf.
Flieg nicht zu hoch.

Spikerka

Jeśli użyjemy nieco innego tonu, ta sama wypowiedź będzie miała charakter ostrzeżenia, przestrogi, albo nawet groźby.

Sprecherin

Pass auf!

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Sprecherin
Entschuldige bitte.

Paula
Na klar; entschuldige bitte, Ikarus.

Sprecherin
Sag mal...

Paula
Sag mal, kennst du die Geschichte von Ikarus?

Dädalus
Ja, mein Sohn, wir fliegen weg.
Aber pass auf!
Flieg nicht zu hoch. Flieg nicht zu tief.

Philipp
Und dann sind Sie wohl Dädalus?

Mann
Ja, ich bin der Vater vom Ikarus.

Paula
Dädalus und Ikarus, die Geschichte ist ja sehr traurig.

Mann
Ja, dat jibbet.
Dädalus war im Exil.

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!
DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Profesor
Owszem, tak właśnie jest. Ale w jeszcze innym wypadku, wypowiedź w trybie rozkazującym może mieć charakter prośby, tak jak w tym przykładzie.

Spikerka
Albo przyjaznego sposobu, w jaki zwracamy się do kogoś, kiedy mówimy: „powiedz“...

Profesor
Na zakończenie chciałbym jeszcze uczulić naszych słuchaczy na pewne bardzo małe, ale bardzo ważne słowo – **ZU**, kiedy pojawia się ono przed przymiotnikami i przysłówkami. W historii o Dedalu i Ikarze Dedal ostrzegał Ikarą, żeby nie leciał ani **za** wysoko, ani **za** nisko. Po niemiecku: **zu** hoch i **zu** tief.

Spikerka
Dziękujemy za wyjaśnienia Panie Profesorze. Na koniec prosimy Państwa o wysłuchanie jeszcze jednej scenki:

A teraz przypomnimy sobie scenki z dzisiejszej lekcji. Co męczyzna przebrany za Dedala ma wspólnego z mitycznym Dedalem?

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Und ich, also ich –
irgendwie bin ich ja auch im Exil.

Philipp

Woher kommen Sie denn?

Mann

Na, aus Kreta.

Spikerka

Tak mógł wyglądać koniec ucieczki Dedala i Ikara z Krety.

Ikarus

Was machst du da?

Dädalus

Flügel, mein Sohn, Flügel.

Ikarus

Fliegen wir weg?

Dädalus

Ja, wir fliegen weg.

Ich fliege zuerst,
dann fliegst du.
Aber: pass auf!

Flieg nicht zu hoch.
Flieg nicht zu tief.
Hörst du?

Erzählerin

Und sie fliegen und fliegen,
und es ist wunderschön.
Ikarus ist glücklich und fliegt hoch, hoch –
... er fliegt zu hoch.

Dädalus

Ikarus, mein Sohn,
wo bist du?

iiiiiiiiiiiiikarus!

Spikerka

W redakcji Radia D. Eulalia, Compu i Josefina urządzili
sobie mały, prywatny karnawał:

Szene 3: In der Redaktion

Josefine

Heute ist Karneval.
Compu: Musik!

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Compu

Aber logo, sofort.

Josefine

Seht mal, ich habe Flügel.

Ist das nicht super?

Ich fliege, ich fliege...

Compu

Du fliegst?

Eulalia

Nur ich fliege wirklich.

Spikerka

I tą scenką żegnamy dzisiaj się z Państwem. Do usłyszenia!

Paula

Liebe Hörerinnen und Hörer, bis zum nächsten Mal.

Słuchali Państwo *Radia D*. Był to kurs niemieckiego przygotowany przez Instytut Goethego i radio Deutsche Welle

Ayhan

Und tschüs.

Herrad Meese

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle